

§ 97 Remiss - Frihet från våld, förtryck och utnyttjande
RS 384-2025**Sammanfattning**

Region Västerbotten är en av remissinsatserna för slutbetänkandet Frihet från våld, förtryck och utnyttjandet. Slutbetänkandet lyfter bland annat förslag om att inrätta ett nationellt samordningscentrum mot våld hos Jämställdhetsmyndigheten, att fler myndigheter ska ha uppdrag om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel i sina instruktioner och vilka strategiska områden som bör ingå i en ny tioårig nationell jämställdhetspolitisk strategi mot våld, förtryck och utnyttjande. Överlag siktar förslagen i slutbetänkandet mot en förstärkt styrning av och mer långsiktighet i arbetet inom området.

Region Västerbotten har i huvudsak två återkommande synpunkter vad gäller slutbetänkandet och de delar som relaterar till hälso- och sjukvårdens arbete:

- Det är av yttersta vikt att det arbete med kunskapsstöd riktade till hälso- och sjukvården och tandvården genomförs tillsammans med och genom den nationella kunskapsstyrningen av hälso- och sjukvården för att öka nyttjandet och effekter av stöden.
- En del av de förslag på aktiviteter som ges i förhållande till en ny nationell strategi skulle med fördel kunna inrymmas under någon av de andra jämställdhetspolitiska delmålen och på så vis bidra till att balansera det jämställdhetspolitiska arbetet överlag.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår att regionstyrelsens beslutar

Yttrandet avges enligt förslag.

Förslag till beslut under sammanträdet

Petter Nilsson (SD) yrkar att nedanstående text lämnas som remissvar.

"Det är anmärkningsvärt att den föreslagna jämställdhetspolitiska strategin i SOU 2025:28 i sin ideologiska utgångspunkt vilar på en marxistiskt präglad ontologi, där våld och förtryck primärt förklaras genom könsmaktsordning, könsstereotyper och heteronormativitet. Detta riskerar att leda till en både förvirrad och ineffektiv politik – dels avseende individer som inte passar in i den icke-falsifierbara ramen "mäns våld mot kvinnor", men särskilt i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Hedersrelaterat våld har inte sin grund i västerländska föreställningar om könsroller eller maskulinitet, utan i kollektivistiska hederskulturer där individens sexualitet och sociala beteende betraktas som en direkt reflektion av familjens eller släktens anseende och heder. Dessa normsystem är ofta sammanvävda med religiösa och kulturella maktstrukturer, och fungerar oberoende av den könsmaktsordningsanalys som svensk jämställdhetspolitik traditionellt vilar på. Att försöka förklara och bekämpa hedersrelaterat våld inom ramen för denna ideologiska doktrin riskerar dels att förbise effektiva lösningar som kräver andra angreppssätt, dels att teoretisera bort viktiga empiriska förhållanden kopplade till kulturella, sociala och religiösa strukturer. Därtill är

den marxistiska könsmaktsteorin i denna tappning icke-falsifierbar, vilket innebär att politiken riskerar att bli självbegränsande snarare än probleminriktad och evidensbaserad. Det vore därför önskvärt att framtida strategi och delmål utgår från en deskriptiv och empiriskt grundad analys av hedersrelaterat våld, som beaktar dess unika ideologiska och sociala kontext, snarare än att inordna fenomenet i en generell könsmaktsordningsmodell som inte fångar dess särart. Jämställdhetsmyndigheten är inte rätt instans att samordna arbetet mot hedersrelaterat våld. Givet myndighetens ideologiska förankring och begränsade kapacitet för verklighetsnära, empiriskt förankrad analys, framstår det som rimligt att överväga att istället ge Brottsförebyggande rådet (Brå) ett utökat ansvar för samordning och kunskapsstöd inom området. Brå besitter både den brottsförebyggande kompetensen och den statistiska och analytiska kapaciteten som arbetet förutsätter."

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att regionstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslut

Yttrandet avgavs enligt förslag.

Reservationer

Petter Nilsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag och nedanstående motivering.

Jag reserverar mig mot beslutet. Den föreslagna jämställdhetspolitiska strategin i SOU 2025:28 vilar på en ideologiskt ensidig könsmaktsanalys, olämplig för att hantera hedersrelaterat våld och förtryck. Hedersvåld bottnar i kollektivistiska hederskulturer, inte i västerländska könsnormer. Strategin riskerar att bli självbegränsande snarare än evidensbaserad. Samordningsansvaret bör istället övervägas läggas på Brottsförebyggande rådet.

Beslutsunderlag

- §86 RSAU Remiss - Frihet från våld, förtryck och utnyttjande
- Tjänsteskrivelse - Frihet från våld, förtryck och utnyttjande
- Remissvar - Frihet från våld, förtryck och utnyttjande
- Remissmissiv Remiss av slutbetänkandet Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (SOU 2025:28)
- SOU 2025:28 Frihet från våld, förtryck och utnyttjande - En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter